

Vážení čtenáři,

čas plyne a vše se mění. Platí to i v tak starobylé činnosti, jakou je sokolnictví. Chtěl bych přiblížit osobní pohled člověka, který dělá jednu a tutéž věc přes padesát let. Půl století je i doba trvání našeho Klubu sokolníků a já byl jedním z jeho zakládajících členů. Každým rokem jsem při tom cvičil nějakého loveckého dravce a většinou jsem zaznamenal i nějaký ten kýžený úlovek. Pokračuji v tom vlastně dodnes a všímám si změn.

Postupně se měnilo složení loveckých dravců. V době, kdy mi vyšla knížka *Výcvik loveckých dravců* (Státní zemědělské nakladatelství Praha, 1976), se naši sokolníci věnovali převážně výcviku jestřábů lesních. Byli jsme prostě spíše „jestřábníci“, ale toužili jsme poznat i sokoly a orly. Vzpomínám si, jak jsme rádi přerušovali jestřábnické lovy, abychom viděli třeba jen jediný střemhlavý útok sokolního terčka na koroptve! O těchto krásných lovech si při veskerém pokroku můžeme nechat jen zdát, ale snad ne navždy. Sokoly jsme chovem namnožili, ovšem s možností lovu jejich přirozené kořisti je to horší. Snad si i chov koroptví, naš krásné původní pernaté zvěře, vezmou jednou schopní chovatelé za své. Naše jestřáby jsme používali hlavně k lovu zajíců a bažantů. Jsou to úžasní lovečtí dravci. Byl jich dostatek v přírodě, a dnes už na loveckých srazech nepřevažují. Je to škoda, nedoceňujeme je. V zajetí se také neodchovávají příliš snadno. Částečně je nahradily americké káně Harrisovy, pozoruhodní dravci, kteří se navíc v zajetí rozmnožují bez větších problémů. Mezi u nás chované lovecké dravce přibýli i orli skalní, jejichž chov se ale rozbíhal pomaleji. Jde o dlouhověké ptáky, často velmi pevně sehrané se svými sokolníky. Vztah dravce a člověka je zajímavý a vyvíjí se léta. Není divu, že je sokolnictví chápáno i jako mezinárodní kulturní dědictví. V listopadu 2010 byla na zasedání UNESCO v Nairobi schválena společná nominace prvních 11 států (včetně České republiky) a sokolnictví bylo zapsáno na seznam nemateriálních kulturních statků UNESCO.

Rozvoj chovatelství přináší i diskutovanou možnost odchýlit se od přírodních forem. Použitím metody umělé inseminace lze křížit příbuzné druhy. Zejména v první filiální generaci jsou někteří kříženci vitální a žádaní v arabských státech. Alternativou je samozřejmě klasický chov čistých dravčích druhů. Vlastnosti jedinců čistých druhů jsou dobře předvídatelné a následný lov odchované jedince dobře prověří. Pokud má takový chov trvat po mnoho generací, je vhodná větší spolupráce mezi podobně snýšlejšími chovateli a také s ochránci přírody. Do záchranných stanic se občas dostane vážně poraněný dravec, třeba sokol stěhovavý. Nejde-li už vypustit do přírody, měl by být přednostně využit k chovu v zajetí, vždyť cíle sokolníků a ochránců jsou velice blízké.

Různé pojetí chovatelství sokolníků poněkud rozděluje. Také nedostatek drobné pernaté zvěře vede k pestrosti náhradních výcvikových činností. Byly vytvořeny nejrůznější pomůcky pro trénování sokolů v letu, od sofistikovaných a říditelných umělých „vran“ přes letecké modely, drony, balóny či draky. Na takových pomůckách lze trénovat stoupavý let sokolů a je možné v tom i soutěžit! Soutěživost je fenoménem dnešní doby, ale někdy lidi i rozděluje. V každém případě je však třeba děkovat pořadatelům, pokud dokážou zdařile připravit takové sokolnické akce.

Závěrem bych chtěl upozornit na tradiční přínosy sokolnictví. Sokolníci se vždy uplatňovali při záchraně ohrožených druhů. Spolupracují i mezinárodně, náš klub je od roku 1991 členem Mezinárodní asociace pro sokolnictví a ochranu dravců (IAF). Odchované jedince ohrožených druhů dravců se sokolníci snaží podle potřeby vracet do přírody a vypuštěné jedince někdy i telemetricky sledují. Sokolníci našli uplatnění při profesionální ochraně letišť, vinic nebo při veřejných ukázkách dravců. Pracují také v záchranných stanicích. V neposlední řadě je třeba zmínit mnoho nadšených amatérů, kteří ze svých odchovaných dravců nemají jiný prospěch než pocit štěstí při jejich výcviku, nebo posléze při lovu v přírodě. To je ale důležitý přínos!

Lov nás tradičně spojuje. Společné zájmy a obdiv ke krásným dravcům dávají dohromady nejrůznější lidi! Vzniká při tom kamarádství, přátelství a pocit sounáležitosti. To je dnes obzvláště potřebné.

Jan Kumbera